Computus novus et ecclesiasticus

Cracoviae
1514

Wydanie to przedstawia się jako kontaminacya wydań krakowskich 1584 (1588) z wydaniem [illegible] 1572.

¶Cōputus nouus ⁊ ecclesiasticus totius fere Astronomie fundamentū pulcherrimū continens, Clerico nō minus vtilis quā necessarius, cū figuris & additionibus nouiter apressis.

O Quã pulchra & iocundá est noticia huius artis, & quanta diligentie cura olim fuerat studentibus ac clericis de obseruatiõe. festoꝝ mobiliũ Septuagesime videlicet & Quadragesime. Pasche, Rogationũ, & ceteris haud nõ circuloꝝ & alioꝝ de quibus presens declarabit tractatulus. Nostris aũt tẽpestatibus quãꝗ̃ cõplura litterarũ studia esse credũtur. fabularũ attamẽ nonulla spẽz cõtrahũt. alia cõmẽtatiões vanas ita vt etiã illud fere oib' cõe isit studẽtib'. In ecclesiasticis ỽo cõputatiõib' null' quippe aut ferme pauci docti inueuiuntur, in tm̃ vt clericis aut ipis studẽtibus de his aliquãdo ꝓpositis a villano oĩm litterarũ penitus ignaro questiõibus. & quidẽ harũ ignari existentes. alij mendatio ignauiã tegunt. alij cõfusi. alij rubore perfusi abscedunt. Vt ergo quis doctus in his euadat sequẽtia in vnũ iamiam facilius quo fieri potuit cõportata. quedã ex nouo reformata & calculata sunt, vt & modo quiuis infrascripta capitula in spiciens obseruationũ festorũ mobiliũ, nõnulloꝝ quoꝗ astronomicaliũ pulcherrioꝝ dictoꝝ facilẽ accipiet noticiã. At quisita vero responsionẽ artificialẽ. imo & verã. ¶ Erit igitur primũ capitulũ de ciclo lunari siue aureo numero. Secũdũ de ciclo Inditiõis. Terciũ de ciclo solari. Quartũ de littera dñicali. Quintũ de interuallo. Sextũ de concurrentibus, Septimũ de festis mobilibus. Octauũ de forma celi & ordine spheraꝝ. Nonũ de quatuor elementis. Decimũ de situ & motu firmamẽti atꝗ de equinoctijs & solsticijs. Vndecimũ de aspectibus planetaꝝ ac eclipsibus solis & luue. Duodecimũ de motu solis. Tredecimũ de motu lune. Quartũdecimũ de cõiũctione & oppositiõe solis & lune. Quintũdecimũ de noibus mensiũ. Sextũdecimũ de calendis. nonis & ydibus. Decimũseptimũ de inceptiõibus temporꝝ anni. Vltimũ de ieiunis quatuor tẽporꝝ anni.

Capitulū primū de Aureo Numero.

Mille quadringenos ab anno deme salutis
His vnū cū annis octuagintaque iunges
Numerū aureū residens ciclum edocet
Decem & nouē super hos cū excreuerint anni;
Hos tociens abijce, reliquū pro ciclo teneto

¶ Pro declararōne huius: subtrahe mille: quadringentos ꝛ octuagitaunuz annos ab anno tibi ꝓposito ꝛ quis numerus super fuerit aureum oñdit tibi numerū.ꝛc̄. Uel sic. Annos pertranseas dictos silentio ꝛ numerare incipias 82.83.ꝛc̄. in digito vsqꝫ ad ꝓpositū tibi annū ꝛ quot vnitates ex tali numeratiōe ꝑuenerint aureū numerū siue ciclū lunarē tibi demonstrabunt Circa qd̾ vnū nota. Cū supra dictos annos vltra decē ꝛ nouē alij excreuerint: de pone decē ꝛ nouē quotiens poteris: ꝛ illud qd̾ vltra residuū fuerit aureū tibi ciclum tibi indicabit: ꝛ ideo deponunt 19. quia ciclus lunaris vlta 19. annos se nō extēdit. ¶ faciliori aūt mō aureū numerū taliter inuenies. Adde annis xp̄i vnū agregatūqꝫ totū per 19. diuidas: et quicq̄d restiterit ꝑ aureo numero teneas.

Capitulū scd̾ꝫ De ciclo Inditiōis.

Ciclum qui cupis scire inditiōis
Mille quadrin octuaginduos & deme annos
Residuus numerus ciclus erit inditiōis;
Cū excesserint quind tollas reliquum retinendo.

¶ Declaratō. subtrahe ab āno tibi ꝓposito mille q̄tringentos octuagitaduos: et numerus remanens tibi cicluz ostēdet inditiōis. Uel alio mō. Hos annos obmitte: et incipe numerare. 83.84: vsqꝫ ad annuz tibi ꝓpositūz: et quot vnitates ad annum ꝓpositūz numeraueris: tot sunt cicli indiciōis Et cū talis numerus vltra 15. vnitates excrescentiā pertierit: 15. etiā abijce tociens quociens poteris: residuū erit ciclus inditionis: quia iste ciclus tot annis vcꝫ 15. vice altera renouatur. ¶ facilius sic. Adde annis xp̄i 3. ꝛ totū agregatū per 15. diuidas: ꝛ quicquid restiterit ꝑ ciclo inditiōis habeto

Capitulū terciū de ciclo Solari.

Mille tollas/quadrin quinqꝫ septuaginta
Quicquid supersuerit. solis ciclū teneto.
Viginocto si numerando sic superabis
Tolle quater septē/tene & quot accidit vltra;

¶ Declaratio. subtrahe ab anno tibi ꝓposito. 1475 annos ꝛ qd̾ remāserint post subtractionē talē: est ciclus solaris. vt sic Nullā agas numerationē cū annis prenotatis; sed simpliciter numera.

CA

76. deinde. 77. rc. vsq₃ ad ppositũ annũ ⁊ quot vnitates excreuerint ciclũ solarẽ tibi indicabũt ⁊ si ex tali subtractiõe vltra 28. supauerit has sc₃ 28 vni ates quotiẽs poteris abijce. ⁊ reliquũ p ciclo solari teneto. ¶ Uel a-liter. Adde annis xpi. 9. ⁊ pductũ per 28. diuidito: ⁊ quicquid supfuerit ciclus Solaris erit anni ppositi.

Capitulũ quartũ de littera dominicali.

Vnũ prebet g f: duo e, tria d, quatuor c,
Quinq₃ dat b a, sex g, septem f, octo aũt e,
Nouem dat d c, decẽ b, vnd a. g duodecim
Tredecim f e: quatuordecim d: quind c, sedeci b.
Septẽdecẽ a g, oc decẽ f. nodecẽ e. d quoq₃ vigint.
Vigitunũ c b. vigitduo a: vigitria g. vigitiquat. f,
Vigitquin e d, vigitsex c, vigintseptẽ b: vigiocto a

¶ Declaratio. Quãcũq₃ scineris ciclũ Solarẽ. de facili litterã dñicalẽ inuenies iuxta metra prescripta: quolibet metrũ circa eius initiũ bisextilẽ annũ notat Prima eñ littera ad festum Mathie durat: altera totũ annũ reno-lnit Notat ergo clare in metris numerus que littera subeo ordinat. Nã g f: sub vno: e sub duo: d sub tria. vt patet inspicienti. ¶ Itẽ textus pscriptus per sequentẽ scalã clare resoluit: semp eñ i ea litterã dñicalẽ sub numero cicli solaris reperies. At due littere sub vno numero repte: annũ bisextilẽ notant. primaq₃ littera vim habebit vsq₃ ad festũ Mathie: reliq ad finẽ anni. Insup in tali anno bisextili littera f. die Mathie apli dupli-cant. festũq₃ ipm apli vel priori vel posteriori die celebrabitur put diocesis aliqua obseruare cõsueuit.

Ciclus Solaris	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Littera dñicalis	g	e	d	c	b	g	f	e	d	b	a	g	f	d
Bisextilis.	f				a				e				e	
Ciclus Solaris.	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
Littera dñicalis.	c	b	a	f	e	d	c	a	g	f	e	c	b	a
Bisextilis			g				b				d			

Capitulũ quintũ de Interuallo.

1 2 3 4 5
Elephas a t[illegible]a festinat bubulus extra
6 7 8 9 10
Clericus facere decipitur gaudijs crebree
11 12 13 14 15
Articulũ degener gaman excellit adulter

¶ Declaratio. Sicut aureus numerus extẽdit se ad 19. ita ⁊ i his metris. 19. notantur dictiões: ⁊ vna q̃uis aureo numero accõmodatur. Prima videlicet Elephas vnitati. Scda vero a terra duo

19 17 28 29

Doceo barbatū egomet considero nullum
¶Littere interuallū notant ebdomadarum
Si feria precesserit primā litterā verbi
Vna septimanis superadditur dictis
Cū postcedit littera sis cōtentus in illis
Aut ipsa cū fuerit numerū haud variabis.

ssitati rc̃. Prescī to igit̃ aureo numero: aspiciatur dictio sibi correspondēs: q̄s quot talis litteras habuerit: tot septimanas figurat interualli. et hoc verū est si prima littera eiusdē dictōnis littera dn̄icalis fuerit: aut vna ex his litteris que eandē sequūt̃ in ordine feriarū. Si aūt vna ex precedentibus fuerit. tūc predictis septimanis vna hebdomada cōnumeret̃. Gratia exempli: si vnū fuerit aureus numerus Elephas si bi correspondet: ⁊ ipsa dictio 7. in se litteras ꝯtinet: que 7. hebdomadas interualli manifestat: ⁊ hoc si e. que est prima littera eiusdē dictiōis. vel f g que sunt sequentes: littera dn̄icalis fuerit. Si aūt a. b. c. vel d. que sūt precedentes eā. littera dn̄icalis fuerit: tūc dictis septimanis vnā coadiūges. ⁊ sic octo erūt septimane.

Capitulū sextū de cōcurrentibus:

B vnū. c. duas. d. tres dat. concurrentes
E quatuor. f. quinq̄. g. sex. a. insuper nihil
In bisextili concurrentes prima notantur
Secūda hebdomadas interualli figurat.

¶Declaratio: q̄s interuallū duorū ānorū ps ē: sumēs tn̄ nomē a posteriori quoniā a fine singula sunt denoianda. rc̃. Sūt etiā ꝯ due eius ptes videlicet ꝯcurrētes ⁊ septimane. Cōcurrētes quidē sunt dies supflui vltra septimanas: ⁊ sunt anni precedentis scʒ dies a natali saluatoris vsq̄ ad dn̄icā primā que sequit̃. ⁊ si a littera dn̄icalis fuerit: cōcurrēs dies null⁹ celebrat̃ sʒ ītegre septimāe. Si b. dies vn⁹. c. duo. Ebdomade aūt alia ps sunt: scʒ precedētis ⁊ sequētis ann: hoc est a dn̄ica q̄ sequitur natiuitatē dn̄i vsq̄ ad dn̄icā. Esto mihi. In anno aūt bisextili duplex est modus q̄rendi interuallū: p primā eī litterā dn̄icalē ꝯcurrentes: p scd̄az vero septimane intelligantur.

¶Subsequens tabella pro Interuallo cōmodissime adiuncta est.

Aure⁹ nu:		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Lr̃e do. o	A	8	6	9	8	6	9	7	10	8	7	9	8	6	9	7	6	9	7	10
Cōcur- 1	b	8	6	9	7	6	9	7	10	8	7	9	8	6	9	7	6	8	7	10
rētes 2	c	8	6	9	7	6	8	7	10	8	6	9	8	6	9	7	6	8	7	9
3	d	8	6	9	7	6	8	7	9	8	6	9	7	6	9	7	5	8	7	9
4	e	7	6	9	7	5	8	7	9	8	6	9	7	6	8	7	5	8	6	9
5	f	7	6	8	7	5	8	6	9	8	6	9	7	6	8	7	5	8	6	9
6	g	7	6	8	7	5	8	6	9	7	6	9	7	5	8	7	5	8	6	9

Hebdomade Interualli.

Capitulū septimū de festis quinqꝫ mobilibus.

¶ Declarctio: cū tu festa mobilia q̄nqꝫ scꝫ. Septuagesimā: Quadragesimā: Pascha. Rogatiōes: atqꝫ Penthecosten invenire cupis: presupposito numero primo septianarū intervalli:

En ex septimanis intervalli deme duas
Sic dominica fiet septuagesima notā
Adiunges his vnam si quadragesimā optas
Sex quadragesime cum pascha petit celebrari
Septimā: ex azimo quinta rogatio currit
His demū binas adde spiritū cole sanctum.

ab his duas deme ebdōadas: ꝛ ip̄a dn̄ica tibi septuagesimā monstrabit. Si aūt Quadragesimā quesieris: septimanis intervalli vnaꝫ adiūge: A Quadragesima vsqꝫ ad sanctū pascha ebdomade sex. A festo pascatis ad dn̄icā Rogationū septimane quinqꝫ: A festo pascatis ad festū ascensionis dn̄i dies. 40. vtroqꝫ festo incluso. Ad pēthecosten vero a festo pascatis dies 50. vtroqꝫ pariter festo incluso: ꝛ id nomē ip̄m Penthecoste testari videtur. Penthecostes em̄ grece q̄nq̄gesimus latine dr: preterea post festū Penthecostes prima dn̄ica festū Trinitatis: post qd etiā mox quinta feria festivitatis corporis xp̄i celebraꝛ. Aduētus dn̄i semp incipit dn̄ica post festū Lini iuxta metrū illud. Aduentus dn̄i sequiꝛ solennia Lini. Festum aūt Lini agiꝛ. 26. die Novembris.

¶ Vel septuagesimam etiā his versibus facile quovis anno invenies: qua invēta reliqua festa mobilia tandē p supiorē doctrinā facile invenientur.

A festo stelle que sit nova luna require
Tercia lux domini post septuagesima fiet
Si cadit in lucē dn̄i tunc sume sequētē.

Capitulū octavū de forma celi ꝛ ordine sperarum.

¶ Pro declaratione Mūdus habꝫ figurā dispositaꝫ ad modū nobilioris figure q̄ rotundā formā continet vt p̄bāt oēs mathematici. Ex eo autem nobilis est: q̄a oīm figurarūꝫ isoperimetrarū est capacissima: ꝛ q̄a mūdus multa continet ideo talis figura commoda fuit. Nūc aūt dividiꝛ

Rotunda nobilior ex mathematicis datur
Figura, huic similē assumpsit sibi mundus
Vt a quacūqꝫ parte fluxū producat equalem
Duas precipue notas possidet regiones
Corruptibilē em̄ distinguit ab eterna
Ecce q̄p pulchre incorruptibilem speris ornat
Empirreum summā fixe tenet dei sedem
Novū simplici cursu colligit alios ei
Sidus circuit in trigintsex milleqꝫ girum
Saturnus speram annoꝫ per triginta revolvit

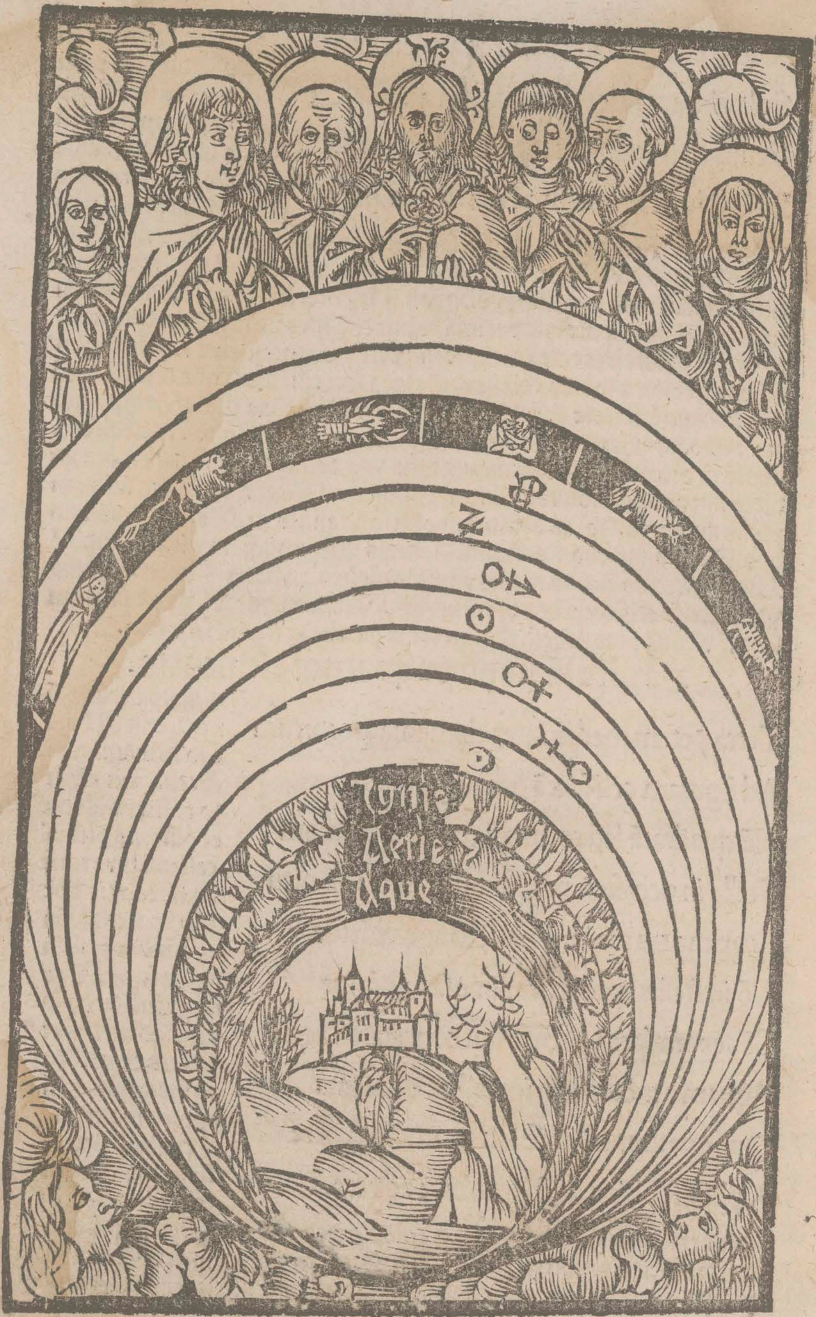
Juppiter duodecim. Mars complet binos annos,
Sol princeps inter alios cursum anni docet
Venus ac Mercurius tot complent quasi dies
Infimā luna tenens mensem sibi assumit.

tur mūdus princi pali diuisiōe in du as ptes siue regio nes scȝ in ethereā ⁊ elemētarē. ethe rea que ⁊ celestis est. ⁊ a phis quin ta nuncupat̄ essentia: habet prio supremū celū vcȝ Empirreū: ⁊ illud imo bile est in quo electi cū deo existūt. Deinde primū mobile: qd vt textui sa tisfiat: nona spera appellari pōt: quanq̄ Neoterici Astronomie obserua tores id scȝ primū mobilē decimā velint esse sperā: ⁊ in spacio dieꝝ natu ralis motū suū circa terrā complet ab oriente in occidentē rapiēs secum om̄es inferiores speras celestes. Octaua succedit spera que celū stellatū siue firmamētū recte dr̄: habet em̄ om̄es in se stellas preter q̄nq̄ plane tas ⁊ duo luminaria: ⁊ motus eius pprius: vt Ptholo. refert est ab occi dente in orientē. 100. fere annis gradu vno. totūq̄ firmamentū motu iaȝ dicto in 36000. annoꝝ reuoluitur Subsequit̄ Saturnus cursuȝ suū com plens annis. 30. Jouis dehinc reuolutio fit annis 12. Martis annis duo bus. Solis anno vno ⁊ sic ferme Ueneris Mercuriiq̄ circuitus complet̄ Lune postremo cursus mense vno sine diebus 27. horis. 8. determinatur Planetarū etiā ordo hoc breui versiculo facile memorat̄. Post sim sum sequit̄ vltima luna subest. clarius om̄ia patent in figura sequenti.

Capitulū nonū de quatuor elementis.

Terra petens mediū inter elementaq̄ centrum
Ad figuram celi sperā ornauitq̄ suam
Nō quadratā sed rotundā continet formam
Stelle in occasum probant tendentes ab ortu
Proxima res maior ea que longe videtur
Nō in stellis apparet vapor nisi resistatur
Cōuexum spere. circūscribit concauum aque
Aquam aer. & ipsum ignis, hec elementa
Que quatuor essentie seu mortaliū sphere
A philosophis e doctis probate ac vere.

¶ Pro declaratō ne. Terra est i me dio firmamēti tā q̄ centrū in circu lo eq̄liter distans ex om̄ibus ptibus celi in figura rotū da sic celuȝ: ⁊ hoc pbat̄ p stellas: q̄a ex om̄ibus ptib9 a nobis in vna ⁊ ea dē quantitate vi dent̄: qd non esset si terra ex vno lo co magis ad celū appropinquaret q̄ ex alio. Sed q̄ stelle maioris q̄n titatis nobis ap parent existentes in oriente vel occidente: hoc puenit ppter mediū non depuratū: sed p vapores eleuatos in spissatū: sicut denarius proiectus in aquā qui maior in ea q̄ extra ipsam apparet. Sic ergo clare apparet ter-

Ignis
Aeris
Aque

rā esse rotundā ⁊ ī medio firmamēti locatā: nō quadratā nec planā existē tem quia sic nō equaliter ex omībus ptibus influxū reciperet: quia angulus qui magis accederet ad firmamētū influxui magis subesset. Sed qd nobis plana videt̄ est nimia magnitudo eius: quo ad aspectū nostrū: que tn̄ magnitudo ad firmamentū siue ad celū nulla est vel quasi minimi pūcti ad maximū circulū quia minima stella in celo multo maior est q̄ tota terra: exceptis Luna Uenere ⁊ Mercurio qui minores sunt in quātitate q̄ ipa terra Sol enim centies sexagesies sexies: auctore Alfragano drītia xx. maior est tota terra: ⁊ ipa terra est frigida ⁊ sicca: quā sphera aq̄ circūdat: certa ⁊ in determinata pte excepta ppter pseruationē vite aīalium terrestriū: que in aquis viuere nequeūt. ⁊ aqua est frigida ⁊ humida ⁊ subtilius elementū q̄ terra. Aer insup circūdat aquā qui est calidus et humidus ⁊ subtilior q̄ aqua. Ignis vltimo sperā aeris circuit: calidus ⁊ siccus est inter omīa elementa subtilius ⁊ nobilius: quā spherā luna circūscribit vt prius dictū est. Et dicūt̄ quatuor essentie seu mortaliū sphere quia omē ppositū ex his vitā acquirens p corruptionē mortalē ipsam amittit: ergo ⁊ iste spere dicūtur generabiliū ⁊ corruptibiliū. Planetarū vero ⁊ stellarū in generabiliū ⁊ corruptibiliū sphere pbantur.

Capitulū decimū de situ ⁊ motu firmamēti. atq̄ d Equinoctijs ⁊ solsticijs.

Mobile cōtinue per binos cardines volat
Supremus ad austrum nobis eterne occultus
Alter vrsam custodit arcticus nuncupatus
Cingitur celū choruscatiōis q̄ Zona
Que equat diem ac noctem in horis
Quam girus animaliū per mediū secat
Principium arietis ac libre testificantur
Recedit ab equinoctio ad noctem caput cancri
Ad meridiem caper his sosticia dantur
Hec quatuor prescripta cardinalia signa
Ordo signorꝝ talis in celis notatus
Est aries, taurus, gemini, cancer, leo, virgo,
Libraq̄, scorpi⁹, arcitenens, caper, anphora, pisces,
Sub quibus erratice necnō fixe notantur

¶ Pro declaratōne primum mobile siue celum nonum continue ergulariter ab oriēte in occidentem mouet̄ sup duos polos mūdi sc; arcticū ⁊ antarcticū in xxiiij. horis semel reuolutionez faciēs. Arcticusq̄ dē polus est prope extremā stellaz in caudaz vrse minoris: ⁊ ille nobis sēper apparet ⁊ stelle sibi in ppinquo secū existentes. s; antarcticus quasi oppositus arctico est perpetuo nob occultus. sursum tn̄ ea pars celi dr: qua polus ille antarcticus splende

Indies dantes obuiam inuicem aspicientes

Ex quorum continue aura periclitatur

Nunc tendit ad pluuiam, ventū, aut claritatem.

scit deorsum vero celi vbi noster est polus arcticus: deinde auctoritate phi. ij. celi. oriens dextrū: occidēs vero sinistrū: nō quidē sine ratiōe dici merent: sicque meridies ante septentrio retro vocabitur. Ab eisdem polis dictis distat quidā circulus ex omībus ptibus equaliter p 90. gradus: qui cingulus pmi mobilis vel equinoctialis dr: quē circulū orbis signorum siue zodiacus ī duobus locis secat: scz apud principiū arietis et principiū libre et vna medietas zodiaci tendit versus septentrionē in qua hec signa existūt. Aries: taurus: Gemini: Cancer: Leo: Virgo: que signa septentrionalia dicūt: et principiū cācri maxie videlicet p 24. fere gradus ab equinoctiali remouetur Alia vero signa scdz minorē distantiā. Alia aūt medietas zodiaci versus meridiē tendit: in qua sunt hec signa. Libra: Scorpio: sagitarius. ♑. aquarius. Pisces: que meridionalia dicūt: et tm̄ principiū capricorni distat versus meridiē quantū principiū cancri: quia simul opponūt. Dicūt aūt hec quatuor signa cardinalia sicut: aries: cancer: libra: capricornus: quasi principalia: qa sol p ingressuz ad ea quatuor anni tpa īchoat. Alia vero ex his signis minus principalia dicūt. Et sub his 12. signis planete et stelle fixe ab occidente in orientē mouent: et indies inter se vario errantiū accessu in pulsu aut radiorum cōiectu extimulant: auramque scdz radiorum naturā immutant et alterant qualiter sentimus in succulis et pleiadibus. etc. dum luna alius vel planeta accesserit.

Capitulū vndecimū de aspectibus planetarū. et de Ecclipsibus Solis et Lune

Applicatiōes quinque sunt erraticarum

Prima coniunctio in signo vno et gradu datur

Sextili per duo signa. quarto per tria distant

Terno per quatuor oppositi septimū notant

Linea sub Ecliptica solis rota causatur

Quam ecentricus Lune partes ad duas scindit

Intersectio caput altera cauda vocatur

Ad quas sectiōes dum Luna ingreditur Soli

Obfuscat radios Solis conspectui nostro

Ex hinc eclipsim patitur sol, nō luce carens

Totus si niger nō dicetur vniuersalis

¶ Pro declaratōne. Quinque sunt aspectus planetarum Primus est coniunctio: quando duo planete simul ī vno signo et vno signo gradu coniūgūtur. Scdus est aspectus sextilis qn̄ distat a seinuicē p 60. gradus siue p duo signa Tercius est aspectus quartus qn̄ a seinuicē distāt p 90. gradus vel per tria signa Quartus aspectus est trinus: qn̄ a se inuicē distant per

Causat corpus maius terra: Luneꝗ minus
In his cum luna plena dat nigredinē ex se
Vmbra em̄ terre radios impedit solares:
Vt nō illuminēt si fuerit Luna totalis
Nam caret lumine est ergo mundo vniuersalis.

120. gradus. vel ꝑ quatuor signa. Quintus autē aspectus siue applicatio est oppositō fit autem quando a seinuicem distāt per: 180. gradus siue ꝑ sex integra signa. Est aūt sciendū vlterius ꝙ zodiacus scd̄m latitudinē diuiditur per mediū: que diuidens linea ecliptica appellat᷑: ⁊ semꝑ sub ea sol mouetur Luna aūt semꝑ est extra eādē lineā: nisi cū fuerit cū capite dracōis aut cauda que duo loca sunt intersectiōes duoꝝ dictoꝝ circuloꝝ: scꝫ deferentis Lune ⁊ ecliptice. Cū ergo fuerit cōiūctio solis ⁊ lune circa caput vel caudā: tūc cōiter gn̄atur eclipsis solis. ⁊ hoc taliter: quia tūc luna interponit᷑ que est ꝓpinquior terre ꝗ̄ sol: inter aspectū nostrum ⁊ radios solares. Et talis eclipsis si fuerit totalis nō est totalis vel vniuersalis in toto orbe. Et ratio est. q̄a sol ex tali eclipsatiōe nō ꝑdit lumen: ergo ad ꝓuincias extremales versus meridiē vel septentrionē radios suos ꝓijcit. Sed cū fuerit eoꝝ oppositio ī his locis: tūc vt plurimū Luna eclipsat᷑: ⁊ hoc ꝓpter positionē terre inter lunā ⁊ radios solares: quoniā luna caret lumine ꝓprio: sed id quod habet lumen ex sole recipit: ergo cū aliquod venerit obstaculū sicut vmbra terre tūc necessariū est ipam eclipsari: vel totū vel aliquā eiꝰ ꝑtē ⁊ hinc ē ꝙ sub ea quātitate qua nobis luna apparet eclipsata sꝫ eadē omnibus alijs regiōibus eodēꝗ t̄pe apparet quod ī sole (vt supra dictū est) minime fieri aduertimus.

Capitulū duodecimū de motu Solis:

Tur/gre/arietem/stis/o/taurū/pin/ne/geminosꝗ;
Bar, ce, cancrū, mar, gar, leone, hyp, eu, virginitate
Cin: crux, librā, col, cal, scorpionē, sagittariꝰ. tin bric
Al, ma, caprum, ven, di, aquariū, ap, sco, la, pisces,
Sillabe hee introitū in signa solis dicunt,
Motū solis alicuius diei si scire cupis
Numerus a prescripta sillaba gradum monstrat

¶ Pro declaratōne nota: motus solis taliter ꝓcedit ꝙ omi die graduꝫ fere vnū ꝑtransit Et ī diebus p̄scriptarū sillabatū introitus ī signa zodiaci ipius exīstit ita ꝙ in illa sillaba Tur ingredit᷑ Sol arietē: ⁊ ī illa sillabā est ī primo gradu Arietis: gre: in scd̄o. gradu arietis: ri in tercio. ⁊c. Et ergo quotiēs scire motū solis desideras: ↄsidera sillabā p̄cedentē ꝓximā in his metris in distantia numeralī ad sillabā tui diei ꝓpositi: ⁊ quot inter medie sillabe cū dictis fuerint tot gradus signi illius erūt in quo solē queris. Verbi gratia. In illa sillaba: Mat gor: ⁊c. si motū solis scire cupio: prima

sillaba immediate in metris procedens est eu. circa quã est virgo: ꝛ nat. est. xxv. ab ea. ergo ipso die sol est in xxv. gradu virginis.

Capitulũ tredecimũ De motu Lune.

Ci. bi, mat. ẽta, san. ius: ni. ben, aff, um, re, si, kat, mas
In prescriptis sillabis radix iniciatur
Signi Lune facies initium capit anni
Numera ad propositam sillabam tue diei
Signa ordinatim a radice iniciando
Aquea tripla, cetera in numerando dupla,
Circulũ iterũ cũ exibant renumerentur,
A christo millesimo quingen natiutate
Atq; duodecimo, facies prima cancri nota
Radicem ex his declarent anni futuri

¶ Pro declaratõne sciẽdũ. Quod in p̄rio metro ponunt̃ sillabe dieꝝ sup quibus radix signi Lune inchoatur. Et ab eadẽ radice inchoando primo numerent̃ sillabe ad aliquẽ ꝑpositũ tibi diẽ ꝛ hoc a ꝑ̄ria silla ba que ĩmetro eã dẽ precedit. Habito numero sillabarũ ĩ digitis numerẽt̃ etiã ꝛ signa ĩ iuncturis digitorũ a radice inchoẽdo scd̃m ordinem eoꝝ: ita tñ ꝙ signa aquea triplentur sicut Cancer: Scorpio: ꝛ Pisces: ꝛ alia duplent̃: ꝛ sic numerrando in iũctura tui digiti ꝑpositi inuenies signũ Lune ꝛ vtrũ sit prima eius facies scd'a aut tercia. Gratia exempli Anno 1512. in illa sillaba crux cũ voluero scire motũ Lune aspicio ad metrũ videlicet ad sillabam que precedit iaꝫ dictam: ꝛ ipsa est um. Nũc numerabo ab illa sillaba vsq; ad sillabam crux vt sic um sep ha. ꝛc. ꝛ sunt xi. sillabe: ergo iam in istis iuncturis numerabo facies signoꝝ: ꝛ hoc initium a radice accipiendo. ꝛ quia anno predicto prima facies Cancri est radix. Nunc ab ea iniciando sic. Cancer: can. Can Leo: leo. Virgo virg. Lib. lib. Scorp. scorp. ergo in die Crucis luna erit in scd'a facie Scorpionis. ꝛ radices signoꝝ Lune ꝑ alijs annis taliter manifestabuntur tibi. Numera sillabas posterioris Decembris incipiẽdo scꝫ Mas: vt sic mas: mo: do: nat: stef: io: pu. tho: me: sil. Ci. ipsam sillabam Ci primam noui anni includendo: ꝛ sunt xi. Numerabo ergo a radice: anni alicuius ꝑpositi. Sit exempli gratia. 1512. vsq; ad sillabã primaꝫ anni scꝫ Ci. ꝛ venit ij. facies Scorpionis que est radix anni. 1513. ꝛ hoc modo radix anni. 1514. erit iij. facies Pisciũ. ꝛ anni. 1515. prima facies Leonis

Motus Lune his duobus versiculis pensiculatius inueniri poterit.

Etatem Lune dupla post additio quinq;
Quinq; dabis signo quo Lune cepit origo,

¶ Declaratio. In quo signo graduq;: Luna noua fiat: ex loco solis die nouiluni p xij. ꝛ xiiij. capitula diligẽter querito. de hinc etatẽ Lune. i. quot

dies sint a nouilunio vsq̃ ad diē tuū ꝓpositū numerato: ⁊ huic dierū nu merū duplato: post duplationē quinq̃ addito. Cōsidera postremo quoti ens quinq̃ in prefato numero habere possis: tot eñ signa Luna ipsa a no uilunij signo ꝑ ambulauit ⁊ si que vnitates infra sc3 quinarū numerū re- manserint: loco cuiusq̃ vnitatis sex in gradib⁹ addere poteris ⁊ satis cō- mode habebis locū lune in zodiaco: Exempli gratia volo scire locū lune ad 6. diē februarij. Anno. 1512. inueni cōiunctionē ꝑrie preteritā. 18. Ja nuarij sole 8 fere gradū aquarij possidēte. Etas lune i. a nouilunio vsq̃ ad diē ꝓpositū sc3 6: februarij est. 19. dierū: duplo. ⁊ erūt. 38. dies quibus ad do q̄nq̃ ⁊ erūt: 43. Jn hijs habeo octies quīq̃ ergo luna ꝑagrauit. 8. signa sc3 Aquariū: pisces. arietē: taurū: geminos: cancrū: leonē: virginē. ⁊ quia remanserūt ad huc tria: addo ter sex in gradibus ⁊ erūt. 18. gradus. Jnue nio igitur lunā 6. die februarij circa 18. gradū libre. Ad hec quid cōmo- de negotiari liceat: dū Luna sub illo vel altero signo repta fuerit: hec sub scripta tabella breuissime aperit: littera quidē. b. in ea bonū opus. o. ma- lū. m. mediocre significat.

	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓
Ad domos alienas se ꝯferre.	o	b	o	o	b	m	o	b	m	o	b	m
Jter facere	b	m	o	b	o	m	b	o	m	b	m	m
Emere vel vendere	m	b	o	o	b	m	b	o	b	o	m	b
Medicinas laxatiuas sumere.	o	o	o	b	o	o	b	b	o	o	b	b
Domos edificare	o	b	o	o	b	m	o	o	m	b	b	m
Balneare.	b	m	o	b	b	o	b	m	b	o	m	b
Sanguinem minuere	b	o	o	b	b	o	b	m	b	o	m	b
Crines abscindere	o	o	o	b	o	o	b	o	b	o	m	b
Vestes induere	b	o	o	b	o	m	b	o	b	o	o	b
Seminare ⁊ plantare	o	b	o	b	o	b	b	o	o	b	b	m
Laborare per ignem.	b	o	m	o	b	o	m	m	b	m	o	o

Quot horis luna quauis nocte supra nostrū hemi- sperium luceat: hec tabella (etate lune precognita) facile cōmonstrat.

Per dies	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Sero
Etas Lune.	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17	16	Mane.
Hore.	0	1	2	3	4	4	5	6	7	8	8	9	10	11	12	
Minute.	48	36	24	12	0	48	36	24	12	0	48	36	24	12	0	

De signis valentibus pro minutione.

Ar, li: de vena bene fundunt vrna sagitta
Can, scor, pis, media, cetera dic fore mala,
In luna plena nō tangatur tua vena
Luna vetus vetens, noua iuuenes requirit
Fortes plus minuant. imbecilles quoq̃ minus
Qui non consueuit consulo ne minuat

De Introitu Balnei.

Terrea balnea nolunt. ignea limpha volunt
Est aries mediocre valet vbiq̄ tibi

De seminatione.

Virgo: caper, carcer, pisces plante seminabunt
Mensibus in quinq̄ cetera dico mala

De plantatione.

Thaurus & vrna. leo virgo. pis. hec bene plantat
Postrema quadra sintq̄ planete boni

De diebus canicularibus.

Mar dät caniculas. sumptio terminat illas
In cane nõ minuas nam prohibent medici

De cognitiõe serenitatis.

Aparente noua luna dinoscitur aura
Pallida luna pluit rubea flat, alba serenat
Nocte rubens celum cras inducit esse serenum
Quando rubet mane designat tempus pluuiale
Aut signat ventum quando mane rubet

De solsticijs ⁊ equinoctijs.

Hec duo solsticia faciunt cancer & capricornus
Vitus & Lucia dat duo solsticia
Hec equata duo faciunt ariesq̄ libra
Lampert Gregori nox est adequata dieij
Solsticiũ tribuit nobis bisquisq̄ Ioannes
Premissis moneo sic docet illa dies

Capitulũ decimũquartũ. de cõiũctiõe ⁊ oppositione Solis & Lune.

1 2 3 4 5 6
Nod, octo, vigintsep. sed, quinq̄: vigintitria,
7 8 9 10 11 12 13
Tred, duo, vigintvnũ. decẽ, vigintuo, octde, septẽ,
14 15 16 17 18 19
Vigintsex. qnd. quattuor. vigintduo, vnd, trigita.
Decẽnouẽ numerũ cõplet anreũ tot & hec dictio

¶ Pro declaratõne nota: q̄ in p̄ris tribus versib⁹ sũt xix. dictiones: vbi vna queuis numerũ alicuius mensis diei ianuarij notat vt nod ƀcat decimũnonũ aũt diẽ

Et harū numerus aureū ciclū manifestat
Et de se diei numerū in quo luna nouatur
Primo:que & radix anni totius assurgit
Vigintnouem tribuas & radici lunaris
Cū horis duode.lunam sequentē habebis
Dies quindecim adde lunam accipe plenam,

(nesiannarū ꝛc Ertēdit aūt aureus numerus ad xix.annos. ꝛ sic vna queuis dictio seruit pro aureo nūero: vt nod deseruit quando vnū habemus pro aureo nūero·octo quādo duo vigint sep:quādo tria:ꝛc

Ostendunt ergo primā cōiunctionē que est in Januario:que est radix ad omes alias cōiūctiones eiusdem anni.Exempli gratia.Anno.1512.volo scire coniunctionē:aspicio aureū numerū:ꝛ inuenio xij.p aureo numero ergo duodecima dictio in ordine metri ostendit mihi diem cōiunctiōis ꝛ est octde.id est decem ꝛ octo.Jtē anno saluatoris nostri.1513.aureus numerus est 13.ergo tredecima dictio ostendet mihi diē prime cōiūctionis:ꝛ est septē:hoc est septima die Januarij est prima coniūctio illius scꝫ anni tredecimi supra sesquimillesimū. Si aūt sequentes coniunctiones habere voluero:addo semp ad vnāquāqꝫ 29.dies ꝛ 12.horas. Si vero oppositionē:tūc ad quālibet cōiunctionē addo 15.dies. Numerū aūt dierū scdꝫ Cisiojanus.accipio.

Alrer modus p Interuallo talis inueniendo.

Aut hoc si nimiū est quadratos accipe talos
Ludito,tunc dicent tempora certa canes
Impar si sursum,si par numerato deorsum
Dextrorsum quoqꝫ te tot numerare decet

Declaratio Si p hanc tabulā interuallū scire volueris iuncto aureo numero pice cum duobus taxillis:ex tali piectio

Tabella pro interuallo per tales.

Aure⁹nu	6	10	19	16	15	13	12	14	17	18	1	11	2	3	7	9	8	5	4
	7	8	6	9	6	7	6	8	9	8	6	8	9	6	8	7	7	10	5
	9	7	7	6	8	9	8	6	8	9	6	8	7	7	10	5	7	8	6
	10	5	7	8	6	9	6	7	6	8	9	8	6	8	9	6	8	7	7
	7	6	8	9	8	6	8	9	6	8	7	7	10	5	7	8	6	9	6
	7	7	10	5	7	8	6	9	6	7	6	8	7	8	6	8	9	6	8
	8	9	8	6	8	9	6	8	7	7	10	5	7	8	6	9	6	7	6
	6	8	7	7	10	5	7	8	6	9	6	7	6	8	9	8	6	8	9
	8	6	8	9	6	8	7	7	10	5	7	8	6	9	6	7	6	8	9
	8	9	6	8	7	7	10	5	7	8	6	9	6	7	6	8	9	8	6
	8	9	6	8	7	7	10	5	7	8	6	9	6	7	6	8	9	8	6
	8	6	8	9	6	8	7	7	10	5	7	8	6	9	6	7	6	8	9

ne aut pueniet numerus par aut impar. Si par numera ab aureo nume ro inclusiue deorsum in linea cicli lunaris tot spacia numerorum: quot vnitates puenerūt in talis piectis: et vbi numerus piectionis terminatur ab eodē loco inclusiue: numera eundo versus dextram manū p tot numeros. quot vnitates aparuerint in talis: et quē numerū vltimo tetigerit ille iudicabit septimanas interualli. Nō aliter de numero impari te expedies si numerū in talis aparentē sursum ab aureo numero inclusiue numerabis: et tandē versus dextrā ptem opando vt supra in figura

Capitulū quindecimū de initijs Mensiū.

a d d g b e g c f a d f
Ia,fe.mar,ap,ma,iun,iul,aug,sep,oc,no:de,
A,dam,de,ge,bat,er.ga,ci,fos,a,dri.fex,
Aprilis,iunius.september atq̧ nouember
Hij triginta habent.vnū reliqui superaddunt
Februarius vigint insuper octoq̧ dies

¶ Pro declaratōne. sillabe in primo versu initia noīm duodecim mensium notant: vt Ja Januarium. fe: februariū. etc. Secūdus versus, ferias ad primū diē cuiusuis mensis.

Alij numerant dies quot vnusquisq̧ mensis habet visualis.

Capitulū sedecimū de Kalendis Nonis et Idibus.

Tradens,quādo:reficis/sedule,refugiū,scandis
Ruffus:tandem,scandere.refutans,sodalē,tōdere,
Octo tenet Idus mensis generaliter oīs

¶ Ad inueniēdum Kalēdas Nonas et Idus cuiuslibet mēsis scire debes quod i metris prescriptis duodecī sunt dictiōes duodecim mensibus anni deseruientes: ita quod tradens ianuario quando februario: et sic de alijs: in quibus dictiōibus debent solū psiderari prime due littere primarū duarū sillabarū: ita quod prima littera deseruiat Calendis: scda nonis. ita scilicet quod quot a prima littera in ordine alphabeti fuerit tot talis mensis Calendas habet. sic et nonas littera scde sillabe notat. Sed p idibus est vnus modus: quia in oībus mensibus octo et ad inueniendū predicta scias: quod semp prima dies cuiuslibet mensis dr Calende p se. Post hoc sequūtur None: vt si mensis aliquis habet quatuor nonas: dicas quarto nonas. deinde tercio nonas: deinde pridie nonas. et postmodū dicas none p se. Deinde post nonas in oībus mensibus sequuntur idus: et dicas octauo idus: septimo idus: sexto idus: etc et vltimo idus p se. Post idus sequūtur Kalende et dicas: si mensis aliquis habet xix Kalendas: decimonono kalendas: decimooctauo kalendas: decimoseptimo kalendas. etc. ¶ Nota ad inueniendū aliquā diem an sit kalende an none vel idus numera primo Cisioianū vsq̧ ad illū diem: postea opare vt supra dictū est: item None et idus sunt illius mensis in quo stant: sed kalende sunt semp sequentis mensis: et ab ipo denoīantur: nisi kalende per se sunt illius mensis in quo ponuntur.

Capitulū decimūseptimū de Initijs iiij tempoꝝ anni

Annū discerne per partes suntq̧ quaterne
Ver petro detur, estas exinde sequetur
Hāc dabit vrbanus, autūmnū Simphorianus
Festum Clementis hiemis caput est orientis

¶ Nota in his v'bus scdꝫ regulam vulgariū habent initia quatuoꝛ tēpoꝝ āni. ad astrologoꝝ autē dicta tūc ver iniciat' cū sol arietē: estas cācrū. autumnus librā: ꝛ hiems capricornū intrat. ¶ Nota xij. signa: ꝛ illoꝝ tria semꝑ vnā quartā ꝑtē anni ꝯstituūt. Nā aries: taurus: gemini: ver cōstituūt: cancer. virgo: leo estatē. Libra: scorpio: sagitarius autumnū. Capricornus: aquarius: pisces hiems. ꝛ he de quatuoꝛ anni ꝑtes quatuoꝛ retinēt angarias. i. quatuoꝛ ieiunia anni. vt in sequēti dicetur capitulo

Capitulū decimūoctauū de angaris iiij. tpm.

Feriam tempoꝝ affectant ieiunia quartam
Cinerem, & que Luciā. spiritū sequitur crucem,

¶ Pro declaratōne est sciendū: q̧ in quartis feris ꝑximis post festa prescripta: scꝫ post diē exaltatiōis sancte crucis. Lucie. Cinerū: ꝛ Pēthecostes: ieiunia quatuor tpm ieiunant'. ꝛ si aliquod predictoꝝ festoꝝ ceciderit in quartā feriā: quartā postpone: ꝛ ieiunio sequentē. ꝛ eclesia instituit ieiunia quatuoꝛ tpm. Primū in vere ideo: q̄a sicut tūc om̄ia virent ꝛ florent: ita etiā in nobis virere debent oꝑa virtutū: ꝛ supplantari motꝰ carnales: qui tunc magis fortes sunt in hoīe. Scdꝫ in estate: vt simꝰ vere feruentes in charitate dei. Terciū in autūno: vt in nobis fructus bonoꝝ opꝫ fructificent. Quartū in hyeme ideo q̄a sicut tunc folia fluūt de arboribꝰ: ꝛ herbe moriunt': ita ꝛ in nobis moriant' vicia ꝛ supfluitates: nobis coadiuuante: cui soli pctā dimittere datū est.

De angarijs etiā illi duo rithmi memorie cōmendari solent,

Vult crux lucia cinerum charismata sancta
Vt sit in angaria quarta sequens feria

De histoꝛijs Imponendis.

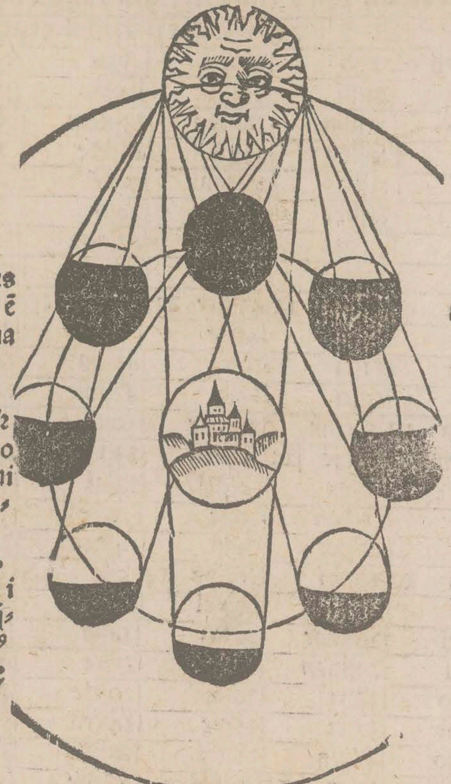
I	Inprincipio		Post Pantaleōis.	S:	Salomonis.
S	Si bona suscepimus		Post augustini.	I	Job
P	Peto dñe		Post proth.	Th.	Thobie.
A	Adonaij	Dñica	Post sillabā q̧	I	Judith.
A	Ad aperiat.		Post daminiani.	M.	Machabeoꝝ.
U	Uidi dñm		Post Simonis.	E.	Ezechielis.
A	Aspiciens		Post sillabā thi	A	Aduētus dñi.

Tabula ad ſciendū ortū ſolis quolibet die ſcd'z integrum horalogiū p latitudine 50. graduū.

Ianuari			Februari			Martius			Aprilis.			Maius			Iunius		
Di.	H.	m̄.	Di.	H.	m̄.	Di.	H.	m̄.	Di.	H.	m̄.	Di.	H.	m̄.	Di.	H.	m̄.
Ci	15	51	Bri	14	24	Mar	12	42	A	10	44	phil	9	1	Nic	7	56
ſi	15	48	pur	14	20	ci	12	3	pril	10	41	ſig	8	50	mar	7	55
o	15	45	bla	14	17	us	12	35	in	10	37	crux	8	56	cel	6	54
ia	15	44	ſus	14	14	a	12	32	am	10	33	flor	8	53	le	7	54
nus	15	41	ag	14	11	dri	12	27	bro	10	39	got	8	58	bo	7	54
E	15	39	dor	14	7	a	12	24	ſi	10	26	Jo	8	47	vin	7	53
pi	15	37	fe	14	4	per	12	20	i	20	22	han	8	44	dat	7	52
ſi	15	35	bru	14	1	de	12	16	fa	10	18	ſta	8	42	iun	7	52
bi	15	32	ap	13	57	co	12	12	ſtis	10	11	nis	8	40	pri	7	51
ven	15	39	ſco	13	51	ra	12	8	o	10	7	e	8	38	mi	7	51
di	15	26	ll	13	50	tur	12	4	vat	10	4	pi	8	36	ba	7	50
car	15	24	ſti	13	47	gre	12	0	ar	10	59	ne	8	34	ter	7	50
oc	15	21	ca	13	42	go	11	56	ꝗ	10	0	ſer	8	31	an	7	50
fe	15	19	va	13	38	ri	11	53	ty	9	57	ꝛ	8	28	thon	7	59
li	15	16	lent	13	35	o	11	50	bur	9	53	ſoph	8	26	vi	7	51
mar	15	12	in	13	3	cir	11	45	ci	9	50	ma	8	24	te	7	51
an	15	10	li	13	27	ger	11	41	et	9	47	ius	8	22	ꝗ	7	51
pri	15	8	con	13	24	drud	11	37	va	9	43	in	8	20	mar	7	52
ſca	15	4	iun	13	20	al	11	3	ler	9	40	hac	8	18	p	7	52
fab	15	2	ge	13	16	ba	11	20	ſan	9	36	ſe	8	16	thos	7	53
ang	15	0	tunc	13	19	be	11	26	cti	9	33	ri	8	14	al	7	53
vin	14	56	pe	13	9	ne	11	22	ꝗ	9	30	e	8	12	ſan	7	54
cen	14	53	trū	13	5	iunc	11	18	ge	9	27	te	8	10	cti	7	54
ti	14	50	ma	13	1	cta	11	14	or	9	24	net	8	9	io	7	55
pau	14	47	thi	13	57	ma	11	11	mar	9	24	vr	8	5	han	7	56
po	14	43	am	12	53	ri	11	7	ci	9	17	ba	8	3	io	7	57
no	14	40	in	12	50	a	11	3	ꝗ	9	14	ni	8	1	do	7	58
bi	14	37	de	12	46	ge	10	59	vi	9	11	pe	7	0	le	7	59
le	14	34				ni	10	55	ta	9	8	de	7	59	pe	8	0
lu	14	13				tri	10	52	lis	9	5	criſ	7	58	paul	8	1
men	14	21				ce	10	58				ſpan	7	57			

Tabula ad sciendū ortū solis quolibet die scd̄z integrum horalogiū, pro latitudine, 50: graduū,

Iulius.			Augustus			Septem,			October			Nouem			Decem.		
Di.	H,	m̄.	Di,	H,	m̄.	Di,	H.	m̄,	Di,	H,	m̄.	Di,	H.	m̄.	Di,	H,	m̄
Jul	8	3	Pe	9	20	E	11	7	Re	13	1	Qm.	15	50	De.	16	8
pro		5	steph	9	22	gi		17	mi		5	ne		53	cem		5
cef		8	steph		24	di		14	ꝙ		9	no		56	ber		6
pro		10	pro		27	um		18	fran		13	uem		0	bar		6
co		12	do		30	sep		23	cis		16	bre		1	ba		7
pi		14	sir		33	ba		26	cus		20	le		4	ni		7
Wil		17	do		36	bet		30	mar		24	o		7	co		8
Ri		19	ci		40	nat		33	cus		27	qua		10	con		8
li		22	ro		43	gor		37	di		31	te		13	cep		9
fra	8	24	lau	9	47	gon	11	43	ger	13	35	o	15	16	7	16	9
be		26	ti		50	pro		45	ar		38	mar		19	al		10
ne		28	bur		53	ia		50	te		42	tin		21	ma		
mar		31	ip		57	ci		53	ꝙ		47	bric		24	lu		
gar		35	eus		0	crux		56	calx		50	ci		26	ci		
a		38	sump		4	nic	12	0	hed		53	1		29	a		10
post		39	ci		6	en		4	gal		57	ꝙ		32	san		9
alx		40	o		11	lam		8	le		1	post		35	ctus		9
er		42	a		14	per		12	lu		4	hec		37	ab		8
nol		45	ga	10	19	thi		16	cas	14	7	e		39	in		8
phus		47	pi		22	ꝙ		20	vel		11	li		41	de		7
brar		50	thi		26	mar		24	vn		14	za		44	tho		7
mag		53	thi		29	mau		27	se		17	ce		46	mas		6
ap		56	mo		31	ri		32	se		20	cle		49	mo		6
cris		19	bar		37	ci		35	ve		24	cris		51	do		5
ia		1	tho		41	us		38	cri		27	Ra		53	nat		4
co	9	3	lo		45	et	12	42	spi		30	the		55	steph		3
bi		5	ruff		48	sta		45	ni		34	ri		59	io		2
ꝙ		8	aug		52	Wen		50	si		37	na		59	pu	16	59
sin		11	col		55	mich		53	mo		40	sat		2	tho		57
ab		17	an		59	ier		57	nis		43	andr	16	3	me		55
don	9	14	cti	11	3				quin	14	47				sil	15	52

Monoides dr̄ a monas ꝙ ē vnū ꝛ dies quasi vnus diei.

Dyathanos dr̄ a dya ꝙ est duo ꝛ thomos diuisio quasi ꝑ mediū

Amphitreos. ꝙ ē dubiū ꝛ tri tos circulus q̄si dubiꝰ circulꝰ aduc nō est plena

Monoides

Dyathanas.

Amphitreos.

Panxillenas. Luna ☍

Panxillenas dr̄ a pan ꝙ est totū ꝛ plenū ꝛ xios circulus quia tūc apparet plene illuminata.

¶ Nota quando Luna vicinior est Sole tāto minus nobis apparet ꝑte illuminata vt patet in nouilunio q̄a quādo Sol illuminat̄. ꝛ semꝑ licʒ nobis nō appareat ꝛ medietas nō illuminata estīter nos ꝛ īter ꝑtē illuminatā. qn̄ aūt incipit aliquantulū recedere a Sole statim apparet nō aliquantulū de ꝑte illuminata: ꝛ talē ꝑtē semꝑ maiorē videmus vsqꝫ ad oppositōnē: ꝛ tūc apparebit nobis plena ꝛ tota illuminata: ꝗuis nō sit: q̄a tunc ꝑs illuminata directe opponit̄ nobis ꝛ ab oppositiōe apparet nobis eiꝰ decrescentia vsqꝫ iterū ad cōiunctionē

¶ Impressum Cracouie. ꝑ Florianū Vnglerū ꝛ Wolfgangū Lern. 1514.